

DEL 1

Forord

Kommer

Bakgrunn

Næringsplan 2-1 er et styringsverktøy for både politikere og administrasjonen i Ringerike kommune og er retningsgivende for kommunens arbeid med næringsutvikling. Planen skal bidra til at vi tenker langsiktig i vårt arbeid og gi forutsigbarhet for næringsaktørene i vår kommune.

Næringsplan 2-1 beskriver hvordan vi – administrasjonen og politikere i Ringerike – skal oppnå kommunens og Ringeriksregionens overordnede mål. Den legger grunnlaget for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv som sikrer ønsket vekst og utvikling samtidig som miljø og samfunn ivaretas. Ved å samarbeide med næringslivs- og utviklingsaktørene skal vi nå målene.

Kommuneplanens samfunnsdel 2021 –2030 (vedtatt av kommunestyret i Ringerike den 30. september 2021) og Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen «Framover Sammen» (vedtatt av kommunestyret i Ringerike den 5. mai 2022) er førende for næringsplan 2-1. De lokale kommunale handlingsplanene skal, sammen med den regionale strategien, bidra til å nå målene om flere arbeidsplasser og høyere verdiskapning.

Kunnskapsgrunnlag og bakgrunnsdokumenter

Menon-rapporten

På oppdrag fra Viken fylkeskommune har Menon Economics utarbeidet rapporten «Mulighetsrommet for Vikens næringsliv i etterkant av korona». Rapporten presenterer funn for Ringeriksregionen når det gjelder konkurransefortrinn og barrierer for næringsutvikling. Den kartlegger globale og regionale trender og introduserer dagens innovasjonsaktiviteter. Rapporten er utarbeidet på et vitenskapelig grunnlag og er nyttig for å forstå utfordringene vi har i vår region, men også fortrinnene som vi kan bygge videre på. Vi har derfor brukt rapporten aktivt som kunnskapsgrunnlag i næringsplanen. For enkelhetens skyld, refereres den i næringsplanen kun til som «Menon-rapporten».

KS og NHO-rapporten

I januar 2021 publiserte Samfunnsøkonomisk Analyse AS og Vista Analyse AS rapporten «Lærdommer fra gode vertskommuner for næringsutvikling», utarbeidet på oppdrag fra KS og NHO. Rapporten peker på fellestrekk hos kommuner som over tid har hatt en positiv næringsutvikling og er utarbeidet med formål om å synliggjøre disse kommunenes erfaringer om tenkning og arbeidsmetoder til nytte for andre kommuner. Denne rapporten er også benyttet som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med denne næringsplanen. I næringsplanen vil rapporten henvises til som «KS og NHO-rapporten»

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet i kommunen og styrer både samfunnsutviklingen og kommunens tjenesteutvikling. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, og FNs bærekraftsmål, ligger til grunn for kommunens planlegging. Vi har valgt ut ni bærekraftsmål som satsingsområder for Ringerike. Kommuneplanens samfunnsdel konkretiserer lokale mål innenfor disse bærekraftsmålene. Gjennom samarbeid øker vi både økonomisk og sosial bærekraft, og bærekraft for klima og naturmiljø. Ringerike har som mål å bli et kraftsenter for et arbeidsliv med høy verdiskapning. Vi ønsker et samfunn og et næringsliv som gjør grønn omstilling og smart ressursbruk til sitt fortrinn, og hvor vi ikke går ut over de økologiske tålegrensene til jorden vår.

Framover Sammen, Næringspolitisk strategi

Kommunestyrene i Ringeriksregionen vedtok den første næringspolitiske strategien for regionen i januar 2018. I 2020 ble Ringeriksregionen utvidet med to kommuner (Krødsherad og Modum) og ordførerne ønsket en snarlig revidering av den foreliggende Næringspolitisk strategi for regionen. Arbeidet ble igangsatt i regi av Interkommunalt politisk råd (IPR) for Ringeriksregionen og prosjektet Framover Sammen, og utført av en arbeidsgruppe med representanter fra næringslivet, kommunene og Universitetet i Sørøst-Norge (USN).

Den reviderte Næringspolitisk strategi inneholder regionens felles prioriteringer for å nå målene om flere arbeidsplasser med høyere verdiskapning. Vi må jobbe sammen – på tvers av kommunegrensene og sammen med næringslivet - for å lykkes i den nasjonale og internasjonale konkurransen om flinke folk, framtidsrettet kompetanse og bærekraftig næringsliv. Strategien er et redskap for å lykkes. Nye forretningsmodeller, digitalisering og globalisering utfordrer mange bransjer. Disse endringene må vi ha med oss når vi skal utvikle og styrke næringslivet i regionen. Næringspolitisk strategi er vedtatt av de fem kommunestyrene. Gjennom forpliktende vedtak og konkrete handlingsplaner, har vi tro på at vi vil bidra til flere arbeidsplasser og høyere verdiskapning. Næringsplan 2-1 er en slik handlingsplan.

Overordnede mål i 2023-2024

Målet for arbeidet med næringsutvikling er å skape flere arbeidsplasser og høyere verdiskapning. Under figur 6 «Viktige næringer for sysselsetting, verdiskapning og velferd» i Næringspolitisk strategi kategoriseres og synliggjøres betydningen av verdiskapende virksomheter.

Vi skal jobbe for:

- Økt verdiskapning per innbygger
- Økt skatteinngang som igjen vil føre til økt kommunalt handlingsrom
- Vekst i antall arbeidsplasser i takt med økt innbyggertall

Hvorfor heter næringsplanen 2-1?

I Næringspolitisk strategi har vi et mål om å skape 1 ny arbeidsplass per 2. netto nye innbygger. Derav er navnet på næringsplanen «2-1». Flytter det inn en familie på fire personer til Ringerike, er målet vårt å øke med to nye arbeidsplasser i kommunen.

Strategiske satsingsområder og premisser utenfor Næringsplan 2-1

UTKAST

Strategiske satsingsområder

Arbeidet med Næringspolitisk strategi resulterte i seks strategiske satsingsområder for regionen for å oppnå flere arbeidsplasser med høyere verdiskaping. I figuren over er disse illustrert i grønne sirkler og plassert etter effekt i verdiskaping og kommunens mulighet for påvirkning. Ringerike kommune prioriterer

å fokusere på strategiene der kommunen har mest mulighet for påvirkning og der påvirkningen gir størst mulig effekt. Det strategiske satsingsområdet «proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige næringsarealer» er der kommunen har størst mulighet for påvirkning og som gir høyest gevinst i form av økt verdiskapning. De siste årene har arbeidsledigheten gått betydelig ned, og næringslivet har meldt om at de sliter med å tilsette og beholde arbeidskraft. Det er derfor viktig å sette fokus også på de strategiske satsingsområdene «trekke virksomheter og kompetanse til regionen» og «kunnskap og kompetansebygging». Kommunen har god mulighet for påvirkning som gir effekt og dette er synliggjort i denne næringsplanen.

Premisser utenfor strategien

Næringsplanen omfatter ikke alt. Noen premisser må være på plass for at de strategiske satsingsområdene skal ha maks effekt. Disse premissene er vist i figuren over i oransje sirkler og omfatter «vei og bane», «byutvikling», «omdømme og attraktivitet», «landbruk og reiseliv», samt «bærekraftig næringsutvikling». Å få disse premissene på plass er en forutsetning for at vi skal lykkes med å realisere målene i næringspolitisk strategi.

I denne planen har vi fokus på de seks strategiske satsingsområdene i Næringspolitisk strategi. Selv om de strategiske satsingsområdene er i fokus i denne planen, er det viktig å presisere at vi også jobber med premissene. De kommer inn der det faller seg naturlig i tiltaksplanen under del 2.

Byutvikling

Regionhovedstaden Hønefoss er motoren i Ringerikssamfunnet og bidrar til attraktivitet i hele Ringeriksregionen. Ifølge KS og NHO-rapporten er felles for kommuner som lykkes med næringsutvikling at de har jobbet for attraktive sentrumsområder. Dette underbygger viktigheten av byutvikling som premisse for næringsutvikling. Vi skal jobbe for å videreutvikle Hønefoss som regionhovedstad, universitetsby og stasjonsby for Ringeriksbanen. Det gjøres gjennom oppfølging av byutviklingsstrategi for Hønefoss 2018-2040, ByLab og Hønefoss By AS som eksempel. Etableringen av Hønefoss By AS er den nyeste satsingen. Formålet til Hønefoss By AS er å forestå aktiviteter og arrangementer som fremmer Hønefoss by som kultur- og handelshovedstad i Ringeriksregionen. Selskapet skal drive aktivt og utadrettet arbeid med sikte på nyetableringer innen handel og kultur, samt samordne og utvikle prosjekter og tiltak som fremmer Hønefoss by sin attraktivitet og omdømme.

Omdømme og attraktivitet

Et positivt omdømme vil være et resultat av handling og kommunens møter med næringsaktører. Profesjonell håndtering, rask og korrekt saksbehandling og tilgjengelig kompetanse utgjør forutsetninger for å lykkes. Ringerike kommune har et positivt omdømme som en næringsvennlig kommune med blant annet rask responstid på næringshenvendelser og kort tid på byggesaksbehandling. Vi må likevel i enda større grad bli flinkere til å formidle utenfor regionen hvilke muligheter som ligger i Ringerike. Vi må være bevisst på hvordan vi markedsfører oss og hvem vi retter markedsføringen vår mot.

Interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen iverksatte et merkevareprosjekt som ble ferdigstilt våren 2022. Merkevareprosjektet hadde til formål å kartlegge hvordan vi kan øke regionens næringsattraktivitet. USN hadde prosjektledelsen med god hjelp av en stor og bredt sammensatt prosjektgruppe. Helt konkrete fordeler og kvaliteter ved regionen ble gjennomgått og målgruppe definert. Målgruppen ble angitt som små- og mellomstore bedrifter med høy verdiskapning, herunder virksomheter innen manufacturing, engineering, prosessindustri, teknisk og faglig tjenesteyting og IT. En av anbefalingen fra

prosjektgruppen var at det vil være mer formålstjenlig for regionen å bruke Hønefossregionen som merkenavn fremfor Ringeriksregionen. Videre ble det foreslått følgende slagord: Hønefossregionen - med kraft til å vokse. Om, og hvordan, regionen viderefører prosjektet er ikke besluttet per nå.

Bærekraftig næringsutvikling

Bærekraft har de siste årene gått fra å være et konkurransefortrinn til å bli en forutsetning og grunnleggende for næringsutvikling. Menon-rapporten har vurdert mulighetsrommet for Ringeriksregionen innenfor bærekraftig næringsutvikling. Det pekes her på grønn omstilling og automatisering, og satsingen på Treklyngen og Eggemoen nevnes særskilt som en stor mulighet i denne sammenheng.

I kommuneplanens samfunnsdel stadfestes det at FN's bærekraftsmål ligger til grunn for kommunens planlegging. Næringsplan 2-1 skal følge opp samfunnsplanen hovedmål hvorav disse er mest aktuelle:

- Hovedmål 2.3: «Ringerike er en av Norges mest spennende vekstregioner, med et bærekraftig næringsliv, som gir høy verdiskaping og anstendig arbeid for alle» - Bærekraftsmål 8
- Hovedmål 2.7: «I Ringerike satser vi på grønn omstilling og innovasjon for å møte framtidens utfordringer» - Bærekraftsmål 9
- Hovedmål 4.5: «Ringerikessamfunnet reduserer sitt klimafotavtrykk også utenfor kommunegrensene» - Bærekraftsmål 13

Landbruk og reiseliv

Landbruk og reiseliv er to viktige næringer i Ringeriksregionen som også er høyt prioritert politisk i flere av kommunene. Gjennom Hadeland Glassverk, Kistefos-Museet og Blaafarveværket har regionen flere av landets mest besøkte turistattraksjoner. Vikerfjell og Norefjell er det nærmeste fjellområdet til Oslo med et stort antall reiselivsvirksomheter og fritidsboliger. Via medlemskapet i destinasjonsselskapet Visit Øst-Norge SA har vi et verktøy for å legge til rette for utvikling, økt verdiskaping, økt besøk samt økt sysselsetting innenfor reiseliv. Visit Øst-Norge er i prosess med å oppnå Merket for Bærekraftig Reisemål som er et kvalitetsmerke og en standard for reisemål i Norge. Merkeordningen er et verktøy for å systematisere arbeidet med bærekraft på et reisemål og for å utvikle destinasjonen i riktig retning. For oss i Ringerike kommune betyr medlemskapet at vi har samarbeid med et selskap med en metode for å drive systematisk og bærekraftig samfunnsutvikling som involverer lokalsamfunn, reiseliv og gjest og skal ta ansvar for reiselivet påvirkning på miljøet. Ringerike kommune har vedtatt i kommunestyre å bidra aktivt for at destinasjonen skal oppnå merket og har sluttet seg til handlingsplanen som er utarbeidet gjennom innspillmøter i hele destinasjonen.

Menonrapporten (dette avsnittet settes inn som faktaboks):

Reiselivsnæringen bør være et satsingsområde i Viken av flere grunner. For det første er reiselivsnæringen stor i fylket som helhet, og svært dominerende i noen deler av fylket. Videreutviklingen av næringen er derfor viktig for å opprettholde eller forsterke videre vekst i sysselsetting og verdiskaping i flere av kommuneregionene. Reiselivet er en viktig næring fordi den legger grunnlaget for arbeidsplasser i hele fylket, inkludert i distriktene. Reiselivet er også en viktig bidragsyter til å opprettholde levende lokalsamfunn og motvirke fraflytting. I tillegg til arbeidsplassene i reiselivsbedrifter fører reiselivet med seg

ringvirkninger som gagnar større deler av næringslivet, eksempelvis handelsbransjen og bygg og anlegg. Reiselivsnæringer har også vist seg å være lite konjunktur-avhengig før koronapandemien, noe som er fordelaktig i et næringsutviklingsperspektiv.

Variert landbruk i nærområdet er viktig for beredskap, mangfold og kulturlandskap. Det gir muligheter for nye satsninger som lokale spesialiteter og serveringstilbud. Ringerike er en stor landbrukskommune produksjonsmessig som skaper mange goder til fellesskapet. Jordbruksarealene er blant de beste i landet og regionen har enorme skogressurser. Via Interkommunalt politisk råd for Ringeriksregionen (IPR) har regionen inngått samarbeidsavtale med Grønt Fagsenter Buskerud som er en arena for utvikling av landbruket med bakgrunn i det grønne skiftet. Samarbeidet gir Ringerike tilgang til et større nettverk og kunnskapsmiljø knyttet til klimatilpasninger og andre bærekraftige nyvinninger for landbruket. Dette innebærer store utviklingsmuligheter innenfor næringsutvikling i landbruket og kan bety flere nye arbeidsplasser innen den grønne næringen. I Ringerike kommune har vi en felles temaplan for landbruk og beite med Hole under utarbeidelse som mest sannsynlig blir vedtatt innen utgang av 2022.

Landbruk og reiseliv er viktig for å ta vare på kulturlandskapet og holde naturen i hevd, men også for å beholde en høy bo- og besøksattraktivitet. Bo- og besøksattraktivitet er viktige faktorer for å beholde og rekruttere kompetent arbeidskraft til regionen.

Vei og bane

Det er bred politisk oppslutning om at Ringeriksbanen og ny E16 Sandvika til Hønefoss vil bli realisert og stå ferdig rundt 2030. Ny vei fra Olum til Eggemoen og videreføring til Nymoen, styrker regionen ytterligere som et sentralt kommunikasjonsknutepunkt. For å bidra til å skape vekst i hele regionen er det viktig å legge til rette også for persontrafikk på Roa- og Randsfjordbanen og oppgradere RV350 mellom Hokksund og Hønefoss. En sømløs og korresponderende overgang mellom Roa- og Randsfjordbanen og Ringeriksbanen vil styrke kollektivtilbudet. Med en reisetid på 35 minutter mellom Oslo og Hønefoss blir vi en attraktiv lokasjon for både virksomheter og innbyggere. Det er optimalt å få en samlet reisetid med tog mellom Vikersund og Oslo til under 60 minutter. Dette gir økte muligheter for næringsutviklingen i regionen. Ny infrastruktur gir tilgang på kompetansen i Oslo-regionen på en helt annen måte enn i dag. Det gir også muligheter for å tenke enda mer offensivt om næringsutvikling og nyetableringer.

Økt satsing på jernbane vil kunne bidra til å bedre den kollektive forbindelsen internt og bidra til en mer bærekraftig transport i en ellers bilbasert region.

I Ringerike er det stort press på veinettet og sammen med eiendoms- og næringsutviklere jobber vi aktivt med forbedring av trafikal infrastruktur. I dag er eksisterende veistruktur en av de største barrierene for næringsutvikling i Ringerike.

Medvirkning

Under utarbeidelse av første versjon av næringsplan ble det gjennomført en grundig prosess med høy medvirkning fra interessenter slik at næringsplanen ble akseptert og forankret. Nå reviderer vi første versjon og denne gang gjennomfører vi medvirkning i form av ressursgruppe bestående av representanter

fra PAN, USN og RNF. De ulike sektorene og fagavdelingen i kommunen har fått kommet med innspill og synspunkter til planen, og Formannskapet har hatt plenumsdebatt. Prosess og medvirkning er i samsvar med overordnede mål i kommuneplanens samfunnsdel 1.1 og bærekraftsmål 17 - «Samarbeid for å nå målene».

DEL 2

Tiltaksplan 2023-2024

Tiltaksplanen tar utgangspunkt i de seks strategiske satsingsområdene fra Næringspolitisk strategi «Framover Sammen» og angir tiltak som forteller hvordan vi skal jobbe for å oppnå de overordnede målene. Næringspolitisk strategi er harmonisert med målene i kommuneplanens samfunnsdel som igjen bygger på FNs bærekraftsmål. Næringsplan 2-1 gjelder for perioden 2023-2024.

Vi vil benytte Vekstbarometeret som temperaturmåler for hvordan vi lykkes med tiltakene.

De seks strategiske satsningsområdene fra Næringspolitisk strategi «Framover Sammen» er:

1. Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer
2. Klynger og nettverk
3. Kunnskap og kompetansebygging
4. Trekke virksomheter og kompetanse til regionen
5. Entreprenørskap og innovasjon
6. Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer

1. Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer

Tilgjengelige arealer for bosetting, næring og rekreasjon er en forutsetning for økonomisk vekst. Vi har 2600 dekar ferdig regulerte areal tilgjengelig til næringsformål. Dette gir oss en fordel i konkurransen om å tiltrekke oss nasjonale og internasjonale virksomheter.

Vi skal være i førerretet i en styrt og helhetlig utvikling av eksisterende og nye næringsarealer. Det skal vi få til ved rask og forutsigbar saksbehandling i reguleringsplaner og byggesaker, samt ved å gi kompetent veiledning. Vi skal legge til rette for fremtidsrettede reguleringsplaner for næring som gir oss fortrinn i konkurransen om å trekke virksomheter til regionen. Ringerike har viktige fortrinn i form av god infrastruktur som vei, bane, kraft og fiber, samt en optimal beliggenhet med nærhet til hovedstad, havn og flyplass. Vi benytter oss av de regionale fortrinnene vi har.

Ved å ha et bevisst forhold til plassering av ulike næringsvirksomheter kan vi både oppnå fordeler ved å samlokalisere infrastruktur, samt tilrettelegge for synergieffekter mellom virksomheter, herunder utnyttelse av spillvarme. Ved å fortette eksisterende næringsarealer og samlokalisere virksomheter, kan vi spare arealer, samt få andre miljøgevinster som blant annet kortere kjøreavstand og passasjergrunnlag for utvidet kollektivtilbud.

FORVENTET EFFEKT:

Et faglig og godt grunnlag for forutsigbar, fleksibel og framtidsrettet og bærekraftig næringsutvikling.

UTKAST

1. Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Følge opp overordnede føringer fra kommuneplanens arealdel	<p>Arealdelen skal være førende for vår jobb med å sørge for at arealene tilgjengeliggjøres for virksomheter med verdiskapende arbeidsplasser.</p> <p>Vi skal rendyrke næringsparkene våre innenfor næring, teknologi og industri. Samtidig sørge for tilrettelegging av arbeidsplasser i hele kommunen ved å styrke tettstedene og følge opp reiseliv og landbruk.</p> <p>Ved å være en tydelig reguleringsmyndighet ser vi planer og arealdisponering i et helhetsperspektiv opp mot kommunens mål.</p> <p>Nye kontorarbeidsplasser skal fortrinnsvis etableres i indre sentrumssone i Hønefoss og tettstedene.</p>	SU
Inneha kompetanse og kapasitet som opprettholder effektiv plan- og byggesaksbehandling av god kvalitet	Vi skal jobbe effektivt og sørge for forutsigbarhet gjennom gode prosesser i samarbeidet med næringslivet.	SU
Jobbe proaktivt for trafikale løsninger ved behov for eksisterende og nye næringsarealer	Trafikal infrastruktur er en av de største barrierene for ønsket næringsutvikling. Derfor må vi jobbe proaktivt med trafikale løsninger.	Politisk/SU
Næringsteamet har møter med reguleringsavdelingen én gang per måned med gjennomgang av status for reguleringsplaner for næring	Ved oppdatert kunnskap om status for reguleringsplaner som omhandler næring vil næringsteamet kunne jobbe mer helhetlig og målrettet overfor næringslivet.	Næringsteamet / regulering
Med kjennskap til aktuelle næringsarealer og kommunens mål, går vi i dialog og veileder grunneiere og eiendomsutviklere om potensielle næringsutviklingsmuligheter.	Vi skal være proaktive overfor grunneiere og eiendomsutviklere for å oppnå kommunens mål for næringsutvikling og arealdisponering	Næringsteamet

2. Klynger og nettverk

Forskning viser at det er store fordeler med å være en del av et klyngesamarbeid, herunder å kunne dele og utvikle kompetanse og samarbeide om felles støttefunksjoner.

På oppdrag fra Ringeriksregionen har USN, med økonomisk støtte fra Viken Fylkeskommune, utarbeidet rapporten «Regionale klynger og nettverk – Ringerike 2021». Rapporten resulterte i anbefalinger for hvordan regionen skal jobbe for klyngedannelser. Klynger etter definisjon fra Innovasjon Norge er omfattende og vil bli jobbet med via regionalt samarbeid i regi av Luna. I denne næringsplanen konsentrerer vi oss om klyngedannelser i småskala.

Som kommune skal vi være en tilrettelegger for klyngesamarbeid og nettverksbygging. Vi skal bruke vår myndighet innenfor arealforvaltning til å samle potensielle samarbeidsaktører innenfor samme næringsområde og forsterke lokale fortrinn. Videre skal næringsteamet ha en aktiv tilstedeværelse på Luna – arena for næringsutvikling og vekst hvor ulike aktører er samlet i et innovativt økosystem for næringsutvikling.

Vi har inngått en partnerskapsavtale med USN, Campus Ringerike som innebærer at læringsmiljøet på campus knyttes opp mot det regionale nærings- og samfunnsliv. Avtalen innebærer blant annet at USN skal stå for studietilbud og kompetansestyrking innen entreprenørskap, drifte Vekstbarometeret med tilhørende næringsfaglige vurderinger og anbefalinger, samt bygge opp under Luna – arena for næringsutvikling og vekst.

FORVENTET EFFEKT:

Økt verdiskapning, innovativ arbeidsplassvekst og kompetanseheving.

2. Klynger og nettverk

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Prioritere og delta aktivt i USN partnerskap og LUNA – arena for næringsutvikling og vekst	<p>Vi bidrar aktivt inn i USN partnerskapet med sitt nærings- og utviklingsapparat for å bistå inn i arbeidet med klyngedannelse og regionsamarbeid.</p> <p>Vi har tilstedeværelse i Luna og bistå inn i det regionale fagmiljøet.</p> <p>Vi trekker relevant kommunalt virkemiddelapparat inn i Lunasamarbeidet.</p>	SU/Næringsteam
Støtte oppunder lokale klyngedannelser og nettverk	<p>Ved å jobbe for rendyrking av nærings- industri- og teknologiparker tilrettelegger vi for samarbeid mellom lokale virksomheter. Det samme sikrer vi ved samlokalisering av kontorarbeidsplasser i Hønefoss sentrum og tettstedene.</p>	SU/Næringsteam
Vi tilrettelegger for utnyttelse av overskuddsvarme og bruk av nær- og fjernvarme i samarbeid med aktuelle aktører	<p>Ved å ha et bevisst forhold til hvilke virksomheter som samlokaliseres, tilrettelegger vi for synergieffekter som blant annet bruk av spillvarme og nær- og fjernvarme.</p> <p>Når det etableres kraftkrevende industri, er vi en pådriver for gjenbruk av overskuddsvarmen til annen grønn næringsutvikling.</p>	SU
Vi benytter oss av fagmiljøet på Grønt Fagsenter Buskerud	<p>Gjennom samarbeidsavtalen med Grønt Fagsenter bidrar vi inn i fagmiljøet som gjør at vi kan lykkes med bærekraftig utvikling i landbruket og i andre grønne næringer.</p>	SU / landbruk / næringsteam / klima/miljø

3. Kunnskap og kompetansebygging

I NHOs kompetansebarometer for 2021 oppga to tredjedeler av de spurte bedriftene å ha et udekket kompetansebehov. Menon-rapporten peker på mangel på kompetent arbeidskraft som den største barrieren for vekst i Ringeriksregionen. Dette har næringslivet i Ringerike selv bekreftet i forbindelse med utarbeidelsen av Næringspolitisk strategi. Rapporten peker videre på både lavt lønnsnivå og lav andel høytutdannede som barrierer for vekst. Disse barrierene reduserer mulighetene for vekst og potensielle klyngedannelser.

For å sikre næringsutvikling må vi jobbe aktivt for å bevare, utdanne og tiltrekke kompetansen til Ringerike som møter behovet til eksisterende og potensielle nye virksomheter.

FORVENTET EFFEKT:

Økt verdiskapning og skatteinngang

UTKAST

3. Kunnskap og kompetansebygging

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Støtte oppunder fagopplæringstiltak i regionen	Være en pådriver for å få etablert relevante utdanningstilbud som møter næringslivets behov, ref. NHO.	Politisk
Jobbe for å styrke entreprenørskapsfaget i grunnskole	Følge opp partnerskapsavtalen med Ungt Entreprenørskap Viken.	ESU / Utdanning og familie
Øke den digitale forståelsen	Støtte opp under arbeidet USN gjør i IT-forum for å øke den generelle kompetansen og digitale forståelsen i regionens næringsliv.	SU
Vi skal være tett på næringslivet og kjenne til kompetansebehovet som vi formidler videre til aktører som kan bistå med løsninger	For å fylle kompetansegapet skal vi ha fingeren på pulsen og være en budbringer for næringslivets behov opp mot relevante aktører som har påvirkningsmuligheter for å finne løsninger.	Politisk og SU
Levere på våre forpliktelser i USN Partnerskapsavtale 2022-2024.	Deltakelse i USN Partnerskapsavtale er et satsningsområde for å videreutvikle Ringeriksregionen og campus Ringerike for nevnte periode.	
Gjennom samarbeidsavtaler med nettverk og kompetansesentre som spesialiserer seg innenfor grønn omstilling, øker vi kompetansen og bidrar til at næringslivet blir bedre rustet til å utvikle seg i en grønn retning.	Vi har fokus på grønn omstilling i næringslivet.	Politisk / SU

4. Trekke virksomheter og kompetanse til regionen

Forutsetningen for å nå målet om å skape flere arbeidsplasser med høyere verdiskaping er å være et attraktivt sted for både virksomheter og menneskene virksomhetene trenger.

Dersom vi skal få til ønsket næringsutvikling i Ringerike trenger vi å være attraktive for både folk – kompetansen – og for virksomheter. KS og NHO-rapporten peker på at folk velger bosted og arbeid uavhengige av kommunegrenser, men basert på kombinasjonen av tilhørighet, inntekt og pris på bosted,

arbeidsmuligheter og pendleravstand. Vi må derfor være oss bevisst disse faktorene i arbeidet med å tiltrekke oss kompetanse. Med utgangspunkt i våre etablerte forutsetninger, eksisterende nærings- og arbeidsliv og globale trender jobber vi for å tiltrekke oss flere bærekraftige og fremtidsrettede virksomheter.

Arbeidsmarkedets sammensetning har endret seg etter koronapandemien. I ethvert møte med næringsaktører, får næringsteamet tilbakemeldinger om kompetansebehov. Vi mangler en overordnet oversikt over hvilken kompetanse næringen trenger i dag og i fremtiden. En kartlegging av utdanningstilbud og kompetanseetterspørsel vil hjelpe oss å i jobben med målrettede tiltak for å tette kompetansegapet.

Traineeordninger og tilrettelegging for lærlingplasser er gode tiltak for talentutvikling og målrettet kompetansebygging tilpasset fremtidens behov. Ringerike Næringsforening tilbyr traineeordninger som vi benytter oss av. I kommunen går vi frem som et godt eksempel ved å tilby lærlingplasser og kan oppfordre lokalt næringsliv til å gjøre det samme. Vi skal også oppfordre til at fylkeskommunen tilbyr utdanningsvalg i kommunen som tilfredsstiller lokalt kompetansebehov.

FORVENTET EFFEKT:

Større verdiskaping, mer robust og variert næringsliv, flere arbeidsplasser.

UTKAST

4. Trekke virksomheter og kompetanse til regionen

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Bistå utviklere og eiendomsaktører i arbeidet med å tiltrekke seg nyetableringer	Næringslivet selv har spilt inn at de skal jobbe aktivt med å trekke virksomheter til regionen. Vi samarbeider aktivt med næringslivet og bistår grupper og enkeltaktører i konkrete prosesser. Vi arbeider proaktivt for å trekke statlige virksomheter til kommunen.	Politisk / SU
Ha oversikt over tilgjengelige næringsarealer	Ved at vi til enhver tid har oversikt over tilgjengelige næringsarealer (private og offentlige), kan vi respondere raskt på henvendelser om nyetableringer og utvidelser.	Næringsteamet
Ha oversikt over det tilgjengelige arbeids- og bedriftsmarkedet	Med kjennskap til det lokale arbeids- og bedriftsmarkedet har vi oversikt over kommunens forutsetninger for ulike etableringer.	Næringsteamet
Utarbeide kunnskapsgrunnlag med oversikt over utdanningstilbud og kompetansetterpørsel i Ringerike	Kunnskapsgrunnlaget vil bidra til at vi kan jobbe målrettet med å tette kompetansegapet.	Næringsteamet
Rapportere til formannskapet strategi og plan med oversikt over trender og utvikling innen ulike bransjer	I samarbeid med aktuelle offentlige og private virksomheter og interesseorganisasjoner skal vi i mai/juni årlig presentere en oversikt med oppdatert informasjon om trender og utvikling i lokalt næringsliv	Næringsteamet
Vi markedsfører Ringerike som et attraktivt sted for nyetableringer	Sammen med Invest in Ringerike, Luna, Ringerike Næringsfond, Visit Øst Norge og PAN Innovasjon deltar vi på aktuelle treffpunkter og arenaer for næringsaktører med mål om økt synlighet. Markedsføringen av Ringerike rettes mot virksomheter som har fokus på bærekraft.	Næringsteamet
Drive en proaktiv næringspolitikk	Følge opp politiske tiltak i næringspolitisk strategi, herunder støtte utarbeidelse av næringsplan. Delta i Ringerike Næringsforening sin trainee-ordning for å bidra til rekruttering i kommunen.	Politisk / administrativt
Vi jobber aktivt med å profesjonalisere mottaksapparatet for næringslivet.	Et kompetent og serviceinnstilt mottaksapparat for nye og eksisterende virksomheter er et konkurransefortrinn. Næringsteamet er tilgjengelig som mottakssenter for potensielle nyetableringer av fysiske virksomheter i Ringerike.	Administrativt / politisk (alle)
	PAN Innovasjon tilbyr etablererveiledningstjeneste og næringsfaglige vurderinger, og er mottaksapparatet for gründere. Vi skal til enhver tid ha oppdatert oversikt over aktørene i virkemiddelapparatet på kommunens nettside.	

5. Entreprenørskap og innovasjon

I Menon-rapporten scorer Ringeriksregionen lavt på både innovasjon og SkatteFUNN-prosjekter. En forutsetning for regional økonomisk vekst, er å dyrke en kultur for innovasjon og entreprenørskap hvor entreprenørskap fremstår som et reelt alternativ. For å oppnå dette, bruker vi vårt godt organiserte virkemiddelapparat som innehar kunnskap om ulike støtteordninger og som bistår med veiledning og motivasjon overfor gründere og innovasjonsprosjekter i søknadsprosesser.

Ringerike kommune har inngått avtale med Pan Innovasjon om å tilby etablererveiledningstjeneste som innebærer et gratis tilbud om sparring rundt idé, marked, behov og utvikling for gründere og oppstartsbedrifter. Etablererveiledningstjenesten har henvisningskompetanse som innebærer at de bruker sitt nettverk til å løse gründeren gjennom jungelen av støtteordninger. I tillegg tilbyr PAN Innovasjon, via SIVA-programmet, inkubatortjenester til bedrifter med vekstpotensiale.

I 2022 ble Ringerike Næringsfond AS opprettet. Fondet er etablert av Sparebank 1 Ringerike Hadeland og Ringerike kommune med tilskudd fra Sparebankstiftelsen Ringerike. Fondet tar særlig sikte på å støtte kunnskapsbaserte, bærekraftige bedrifter med god verdiskaping og med stort potensial for å skape et betydelig antall nye arbeidsplasser lokalt.

FORVENTET EFFEKT:

Flere arbeidsplasser og flere i arbeid.

Økt skaperglede, kreativitet og tro på seg selv.

5. Entreprenørskap og innovasjon

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Støtte opp PAN Innovasjon som en SIVA-inkubator	Gjennom eierskap, styredeltakelse og individuelle avtaler er Ringerike kommune aktive i selskapet.	SU / politisk
Ringerike tilbyr etableringsveiledningstjenesten gjennom PAN Innovasjon	Via etablererveiledningstjenesten har vi et tilbud til potensielle nyetableringer / gründere	Næringsteamet / politisk
Samlokalisering av støttefunksjoner	Næringsteamet skal, sammen med sine støttefunksjoner og virkemiddelapparat, være tilstede og en del av økosystemet på Luna	Næringsteamet
Jobbe for å styrke entreprenørskapsfaget i grunnskolen	Opprettholde entreprenørskapsundervisningen i Ringeriksskolen. Følge opp partnerskapsavtalen med Ungt Entreprenørskap Viken.	Utdanning og familie
Aktiv deltakelse i Ringerike Næringsfond AS	Gjennom eierskap, styredeltakelse og fondskapital er Ringerike en aktiv eier av næringsfondet.	Næringsteam / politisk

6. Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer

KS og NHO-rapporten peker på samarbeid med omkringliggende kommuner som suksessfaktor for næringsutvikling. Vi har fysisk tilstedeværelse med kontorplass på Luna – arena for næringsutvikling og vekst hvor også representanter fra de øvrige kommunene i Ringeriksregionen deltar. I tillegg er vi med i en samarbeidsavtale med Interkommunalt Politisk Råd for Ringeriksregionen for å fremme regional næringsutvikling. Ringeriksregionen har også samlet seg om medlemskap i Osloregionen Interkommunalt Politisk Råd og benytter dette nettverket aktivt.

Om få år er Hønefoss bare en halvtime unna hovedstaden med tog. I Ringerike ruster vi oss for å realiseres mulighetene for vekst i befolkning og næringsliv som dette åpner for. Vi har allerede investert cirka 3 milliarder kroner i infrastruktur og offentlige tjenester for å være klare. Fremover må vi fortsette å investere målrettet i tiltak som fremmer verdiskapende næringsutvikling.

Kommunen gjør innkjøp for 600 millioner kroner årlig. Dette innebærer store mulighet for lokalt næringsliv og innkjøpsavdelingen tilbyr veiledning.

FORVENTET EFFEKT:

Store muligheter for ringvirkninger i form av utvikling og verdiskapning lokalt.

6. Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
Jobbe for tilrettelegging av økt godstrafikk og turisttrafikk på jernbane	Delta i prosjekter som fremmer Roa- og Randsfjordbanen og opprusting av Henslinjen. Støtte opp jernbaneprosjekter og Visit Øst Norge sin satsing på bærekraftig reiseliv.	SU / politisk
Delta aktivt i regionale nettverk for næringsutvikling	Vi er en del av det regionale næringsteamet bestående av fagpersoner innenfor næring i hver kommune i Ringeriksregionen og USN. Vi er også en del av Osloregionsamarbeidet hvor vi benytter oss av deres satsinger, og deltar aktivt inn i faggruppen for næringsutvikling. Vi er en tydelig bestiller til Visit Øst Norge og følger opp våre forpliktelser i samarbeidsavtalen med destinasjonsselskapet	Næringsteamet
Videreutvikle egen kompetanse innen innovative anskaffelser	Ringerike kommune har egen innkjøpsavdeling. Avdelingen utvikler kompetansen om innovative anskaffelser for å få offentlige besparelser, bedre produkter og tjenester. Bruk av lokale aktører i innkjøp vil sikre flere arbeidsplasser i kommunen og bedre løsninger for miljøet. Vi stiller høye krav til leverandører og samarbeidspartnere i kommunens anskaffelser, og viser nulltoleranse for svart arbeid og sosial dumping.	Innkjøp